

ABONNEMENTS
Indochine Union postale
Un an... 8000 Un an... 10000
Six mois... 5000 Six mois... 6000
Annonces Légales
0950 la ligne de 6 points, sur justification de 9 cécros quelle que soit la page.
Annonces Commerciales
On traite à forfait

Đông-Pháp Thời-Báo

NĂM THỨ HAI SƠ 180

Ngày thứ hai
18 Août 1924

Chủ bút: LE-SUM

Tổng-lý kiêm Chủ-Bà:
NGUYỄN-KIM-ĐÌNH

Le Courrier Indochinois

東法時報

MULTIPLIQUÉ PAR QUINZE JOURS, THỨ HAI, THỨ TƯ, THỨ SÁU

BÁO QUẢN
71, đường Mac-Mahou, 71
SAIGON
Dây thép nối (Téléphone)
Số 324.

GIÁ BÁN
Đông-Pháp
Một năm... 8000
Năm năm... 40000
Nửa năm... 4000
Báo tháng... 600
Mua báo phải trả tiền trước
Mandat và thư để gửi tiền
M. NGUYỄN-KIM-ĐÌNH

GIÁ-ĐÌNH TIÊU-THUYẾT

TÌNH MÔNG

(Tiếp theo)

— Anh nói như vậy sao được. Họ sợ mang xấu nên họ cầu mình gánh vác giùm cho họ. Đã vậy mà họ lại nói rằng làm, đầu tốn hao mấy ngàn cùng chịu hết. Mình phải thừa dịp này mà kiếm tiền chứ. Phận tôi làm thầy-giáo lương hưởng cũng trọng, nên tôi không cần tiền cho lắm, chỉ cần phần anh nghèo cực, anh làm ơn gánh cái nhục giùm cho người ta; người ta sẵn lòng cho anh tiền nhiều, nếu anh không đòi thì là uổng lắm.

— Anh chưa hiểu ý tôi. Anh tưởng tôi chịu nôm con bà Phú nào đó, là vì tôi ham tiền bạc nên mới chịu tiếng nhục mà nôm đó sao? Anh tưởng như vậy thì anh lầm lắm. Tôi mà chịu nôm đây là vì tôi thấy đời nay những kẻ sang giàu họ làm nhiều việc đời đời nói ra nghe ghê-gớm lắm, mà nhờ họ có bạc tiền nhiều, có quyền thế lớn, họ vãi tiền bạc mà che mắt thiên-hạ, hoặc cậy thế thần mà bịch miệng thế-gian, nên họ làm quá hết sức mà họ cứ khoe mình là phải, rồi thiên-hạ cũng áp nhau mà khen họ là người tử-tế. Còn bọn nghèo khổ như tôi đây, đầu chẳng làm được chi hết, họ cũng mần chửa ta là « quân khôn nạn », đầu chúng ta có làm phải cho mấy thiên-hạ cũng không ai khen. Đã vậy mà lại có nhiều người, làm mặt thông thạo, khinh bỉ chúng ta, mần chúng ta là bọn vô ích của xã-hội. Bấy nay tôi oán nhơn-tính thế-thái lắm, trông cho có dịp mà chỉ cho họ thấy rõ ràng rằng kẻ sang giàu thường hay làm quá hơn người nghèo hơn, mà lại bọn nghèo hơn chẳng phải là « quân khôn nạn » hết thấy đâu, mà có nhiều lúc làm việc ích cho xã-hội lắm. Nay có việc này tôi mới ra gánh vác, đúng cho nhà giàu sang họ biết tôi chơi, chứ phải là tôi ham tiền hay sao mà anh biểu phải thừa dịp đòi tiền cho nhiều.

Tế-Thế lúc đầu rúng vai mà nghĩ rằng: thàng cha này kỳ quá, anh Trương-Xuân có việc, còn ở thì nghèo cực, mình muốn giúp hết cho hai đứa, anh kia khỏi mang tiếng xấu, mà nó lại có tiền xây xài, nên mình mới đem mới. Tế ra nó diễn quá, chịu nôm giùm mà không thêm ân tiền. Thôi, nó muốn như vậy mình cứ tùy ý nó, chứ phận mình có cần gì, hề thành sự rồi bở nào anh Trương-Xuân cũng phải đến ơn cho mình, mà nếu anh khỏi hao thì chắc là ảnh đến ơn trọng lắm, có hại chi mà lo. Tế-Thế nghĩ thầm như vậy rồi nói với Kỳ-Tâm rằng: « Trường là anh đòi nhiều tiền thì còn phải đi do lại, chứ anh làm làm gì, không chịu ăn đống nào hết, thì họ mừng lắm, có đâu chỉ trác trở nửa đâu. Xe-lừa khuya này tôi phải về mà dạy học, vậy thôi luôn dịp anh đi với tôi qua bên Tân-An mà tiếp liền cho rồi. Họ cần

dạn tôi phải tính giùm cho mau. Nếu anh chịu theo tôi mà đi thì chắc họ cảm ơn anh lắm ».

Kỳ-Tâm nói rằng: « Tôi có thân không có nhà cửa chi hết; còn làm việc thì tôi làm đúng coi đời chơi, chứ tôi không cần gì. Anh muốn tôi đi liền với anh cũng được ».

Hai người lên xe trở về chợ Mỹ-Tho. Tế-Thế ghé khách-sạn mượn một căn phòng, còn Kỳ-Tâm lại nhà anh em bạn làm một sở với mình mà cậy xin phép giùm với trạng-sư, rồi về chờ ở đầu mà nói cho chủ nhà hay rằng mình có việc phải đi xa ít ngày, đừng ở nhà khỏi chờ đợi. Gần 11 giờ Kỳ-Tâm trở lại khách-sạn mà nói với Tế-Thế rồi chuyển xe-lừa khuya gác nhau qua Tân-an.

Ngồi trên xe-lừa Kỳ-Tâm biểu Tế-Thế phải thuật rõ cho anh ta biết coi bà Phú như cửa ở đầu, có gái có chửa oan tên gì, và người tinh của cô ấy là ai. Tế-Thế dự-dự không muốn nói. Kỳ-Tâm nói rằng: « Đã muốn khỏi xấu nên cậy tôi nôm, mà còn giấu-giếm với tôi nữa thì nôm sao cho đàng. » Tế-Thế bắt đầu đi phải thuật hết đầu đuôi cho Kỳ-Tâm rõ. Kỳ-Tâm nghe rồi thì cười mà nói rằng: « Có nọ là con nhà quan, còn thầy nọ cũng là người tử-tế, ai dám cười chê mà sự đời vậy? »

Về tới Tân-an, Tế-Thế dắt Kỳ-Tâm về nhà, rồi biểu ở nhà mà nghĩ đặng cho anh ta đi dạy học. Đến trưa tan học, Tế-Thế về, anh em ăn cơm với nhau. Tế-Thế nói rằng Trương-Xuân có hứa bữa nay qua, vậy chẳng sớm thì tối, một ngày nay sao cũng giúp một tay với Trương-Xuân được. Vì đêm trước hai người thức khuya nói chuyện, rồi lại dạy sớm đi xe-lừa nữa, nên hai người đều mỏi mệt, ăn cơm rồi nằm ngủ liền.

Kỳ-Tâm ngủ đặng chừng nửa giờ đồng-hồ, bỗng nghe tiếng người nói chuyện, dự mình thức dậy nghe đầu đầu đóm thì thấy Tế-Thế đang ngồi nói chuyện nhỏ nhỏ với một người khách đầu bạch khăn đen, mình mặc áo sa-ten, chơn đi giày vàng, tức vì người ấy ngồi dạy lưng nên không thấy mặt được. Tế-Thế héc mắt thấy Kỳ-Tâm thức, vùng hỏi lớn rằng: « Anh thức sao anh? » Kỳ-Tâm lồm-cồm ngồi dậy. Người khách dạy mặt lại ngó Kỳ-Tâm rồi ngó chớ khác. Tế-Thế đưa tay chỉ người khách và ngó Kỳ-Tâm mà nói rằng: « Anh tôi đây là Lê-trường-Xuân, làm Hội-đồng địa-hạt ở Bến-tranh ». Rồi lại ngó Trương-Xuân mà nói rằng: « Thầy dạy là Lý-kỳ-Tâm, anh em bạn học của tôi, làm việc bên Mỹ-tho ».

(Sau sẽ tiếp theo)

HƯƠNG TRUYỀN

Cây cỏ của vua Na-bô-lê-ông

Người các nước đến Paris ai cũng đến xem lăng tẩm vua Na-bô-lê-ông (Napoleon) ở đền Invalides để chiêm ngưỡng những vật đã có can thiệp đến lịch-sử một vị Hoàng-đế đã làm nên sự nghiệp kinh thiên động địa trong một thời. Trong các người ấy thì những người Mỹ nhiều hơn cả.

Mới đây người coi lăng tẩm cả gan lấy mất cây cỏ của vua Na-bô-lê-ông đã cướp được của địch-quân trong khi đánh trận, đem bán cho một người Mỹ.

Sự ấy quan-hệ với quốc-thủ Đại-pháp nên số Mặt-thăm ở đây đông, nên đã phải người đến để bắt người coi lang ấy.

Một thư chữ mới của vạn-quốc Ông G. Espé ở thành Metz bên Pháp mới đặt ra một thư chữ viết riêng cho các nước có thể dùng mà giao tiếp với nhau cho được tiện lợi. Trước khi vẫn phải chọn một thứ tiếng nước nào thông dụng nhất làm chữ vạn-quốc, như về việc giao-thiệp chánh-trị thì dùng tiếng Pháp. Về việc thương-mại thì dùng tiếng Anh. (Trên mặt địa-cầu, số người nói tiếng Anh đến 120 triệu, nói tiếng Pháp thì có 92 triệu).

Lời chữ mới này, gọi là « Espésmo » (lấy tên người đặt ra), thì khác hẳn với xưa. Lời này lấy chữ số mà chỉ những tiếng cũng một nghĩa của các nước. Ví dụ như muốn nói tiếng « gửi » tiếng Pháp thì « envoyer » tiếng Anh là « to send » tiếng Đức là « schicken » v.v... dùng thì chữ mới này, thì xem con số 1250 sẽ biết. Mỗi nước sẽ có một quyển tự-vị riêng; ví dụ muốn xem nghĩa chữ 1250 là gì, thì tự-vị Pháp tra số 1250 sẽ thấy chữ « envoyer » tự-vị Anh sẽ thấy chữ « to send » nếu có tự-vị ta thì chắc thấy chữ « gửi ».

Đây là nói thì dụ mà thôi, lời viết này ông Espé soạn ra cũng đã công-phu lắm. Xem ra thật là tiện lợi, vì chỉ quanh có mấy chữ số và mấy cái dấu mà sắp đặt thành từ ngữ, đem đặt vào câu khổ đến đâu cũng được. Dùng chữ này thì không cần phải học-bành lỏm, thối. Đó cũng là một cái cơ hội rất đẹp cho đường tiến-bộ của thế giới vậy.

VĂN NỮ-GIỚI

VO' LÀ NGƯỜI THẾ NÀO?

Em là đàn-bà. Đàn-bà mà cầm bút bèn đến cái vấn-đề này: « Vo' là người thế nào? » thật là mớ rida trước mặt họ, song em đã lấy làm một vấn-đề nên bàn, thì em cứ bàn, hoặc chẳng ở trong cũng có một hai cái ý-kiến tự-tưởng đầu thối hên không đến nỗi vô-bách cho xã-hội nhơn-quần.

Vợ nghĩa là đời với chồng. Muốn biết vo' là người thế nào, trước nên lược xét sự hôn-nhơn. Nước nào cũng vậy, hôn-nhơn là một điều rất quan-hệ với đời kiếp con người. Khi người con trai lớn lên, muốn lấy vợ, thì phải chịu phần tôn-kém nhạc-nhân, có lễ-rân-danh, có lễ-nạp-thất, có lễ-nghinh-hôn, thì cái địa-vị người vợ không khinh được. Người xưa có nói rằng: Cưới vợ là vì con nối (thứ thế bên vợ tự tự) và là người giúp mình trên đời phụng thờ-tôn, dưới tư truyền nói giống. Cái chức-nhiệm người vợ không nhỏ, nên xưa kia các vị minh-vương trị thiên-hệ trước hết phải kính vợ-con.

Trong một gia-đình, sao cũng có hai người, không phải chỉ một người đàn-ông mà làm nên được, phải như đàn-bà lo việc trong, thì đàn-ông mới có thể lo được việc ngoài. Người đàn-bà nên thì cần-như sự-nghĩp cơ-rang, người đàn-bà hư thì cần-như sự-nghĩp suy-nạp. Cái vạn-mạng gia-đình, không phải ở trong tay người đàn-bà nắm sao? Cơ-thạnh-suy-ô-gia-đình không càng-thấp đến xã-hội sao? Nếu xét đến như thế, thì rõ vo' là người thế nào.

Trái không vợ như chợ không đinh, phàm người ta lớn lên, ai là chẳng mong có vợ. Làm khi chồng buồn vợ làm vui đặng, chồng khỏe vợ làm vui đặng, chồng mệt vợ làm khỏe đặng, chồng đời vợ làm no đặng vợ là thàng thuốc của chồng, lại là một cảnh-hoa của chồng, em dám chắc rằng: người ta sanh ra mà bảo đừng lấy vợ, thì trắng trong gió mát đều là vật vô tình, mà bao nhiêu cái tốt-đẹp của tạo-vật, cũng chẳng ra cái gì cả. Coi thế thì biết vo' là người thế nào, dặng qui bay là dặng rẽ, dặng trong hay là dặng khinh, dặng yêu-đầu hay là không dặng yêu-đầu.

Nước mình hùng nam-tử tự-hồ như chúng mày ai nghĩ đến vợ là người thế nào của mình, thương yêu thì có, nhưng khinh trọng thì không, ai thế dễ sanh ra lớn mặt, dễ sanh ra dều khinh-thị nhau. Có người coi mình là có quyền độc-tôn, nên coi thì-đoạn hiệp-chế vợ thái quá, thật chỉ dầy vợ như là tôi mọi, bắt phục-dịch đến đâu thì bắt, chẳng ai chỉ cái thân-phận đàn-bà. Em thường nghe thế-gian nói rằng: Vợ chồng như áo quần, ý nói làm một cặp rách thay, chẳng dầy gì làm khinh trọng. Em thiết tưởng đàng tình vợ chồng sao đành với nghĩa cha mẹ, thì cha mẹ trọng hơn nhiều, câu ấy là lời thành hiền đặt ra để dạy rằng đời, khinh cho đời những kẻ mê tình chần-chừ, quên nghĩa sanh-thành tu thân lại, mà sửa đời đi, ấy cũng là một cái cách ngôn « uôn vợ phải uôn cho quá ngày » vậy. Thế-nhơn chẳng suy xét cho kỹ, trở lại lấy câu đó làm câu lót-miệng, coi vợ như vật ở ngoài da, không cần-thiếp chí đến mình, dùng cũng được, bỏ cũng được, xem thường coi rẻ, những người ấy thật là người tối giã-mang vô học-thức.

Chiếc-trung mà luận, thì vợ là người bạn của chồng, không nên bao giờ được lấn-luật, được khinh-bạc, dầy rằng địa-vị có kém, song lực có kém, tài năng có kém, song trên mặt địa-cầu này không vật gì quý báu bằng, yêu đầu bằng, vui vẻ bằng, dặng trong bằng, ta có thể gọi vợ là người giữ bụng cho chồng, làm vui cho chồng, lập nên gia-nghiệp cho chồng, mở-mang nói giống cho chồng.

Hàng nam-tử nước mình mà không biết lấy lễ dãi vợ, không biết trân trọng vợ, là bởi có học mà không biết suy nghĩ, có tư-tướng mà quá nệ theo xưa; không biết vợ là người thế nào. Song xét lại sự xem thường khinh rẽ ấy cũng không phải là toàn tại đàn-ông. Trong hàng đàn-bà, có nhiều người tự mình không biết trọng mình, tự mình không biết quý mình, không học-thức, không tài-năng, không nghề-nghiệp, không đường-trị-sanh, nên khó tránh khỏi cái công-lệ hiệp-dáp, đến nỗi người bạc đãi như kẻ dốt tay, sai khiến như thần tôi mọi, ngay đến công-tại không biết vợ là người thế nào mà làm cho hết bổn-phận làm vợ, ở cho xứng địa-vị làm vợ.

Vợ là người thế nào, ai đã biết chưa?
Ng. Thị Ngọc-Môn.

Rút dây chằng khỏi động rừng

Em vừa được đọc bài: « Biết thẹn mới chừa mới chừa » đăng ngày 12 Aoit 1924 trong quí báo Công-Luận. Không nói đến vấn-đề chung, ý-từ làm chi, chỉ khen tác-giả cũng chịu khổ bởi dây được hai cột báo.

Chắc khi tác-giả cầm bút viết bài này không được vào lúc trầm-tĩnh, nên làm chớ phê-bình chẳng được dích dắc. Nhưng thời người ta ở đời ai lại không có lúc hồn giận? Cứ bình tình mà xét, bởi của em nói về tập Du-ký của ông Michel Mý, có chút gì đáng trân « tam-bành » ấy cho cam!
Ông Michel Mý được đi du-lịch Bắc-kỳ, tức về thuật lại cái cảnh-giác của ông, đó là sự đặng khen. Chỉ xin coi tiếp qua trường thư nhĩ!

TRUNG-HOA CÁCH-MẠNG

(Tiếp theo)

Quốc-dân-dăng cho là Viên-tông-thống có ý cho dù Hồng, Triệu, nên day lên cử Viên-tông-thống mà nói, chẳng những nghị-luận và Tống-án mà thôi, mà lại cùng Viên-tông-thống hơn thua nữa.

Bỗng nhiên ở Bắc-kinh đưa hung-phó đến, nói rằng: Tiền-trần-quan-thống-lãnh gia tước Lục-quân-thượng-tướng làm là Lâm-thuật-Khánh vì sao không rõ mà chết một cách rất thê thảm ở Kinh-đô, trong Y-viện Sơn-bôn. (Quốc-dân-dăng lại mất 1 người).

Lâm-thuật-Khánh biệt hiệu Tung-Đình, người Phước-kiến, tốt nghiệp ở Lục-quân-học-đường, rồi nhà Thanh nhậm-chức Quân-dãi-độ-nhứt-dinh, số hiệu 36, ấy là một người « hừn chỉ cách-mạng », vào làm hội-viên hội Đồng-minh. Năm Tân-hợi mùa hạ, qua giữ Trấn-Giang. Khi Võ-Xương khởi nghĩa, lúc Thượng-hải quan-phục, ông cũng suất-quân hưởng ứng, làm binh-viễn cho quân ở Thượng-hải.

Từ khi cử làm Trấn-quân-đô-đốc, ngài bèn soạn lập phủ-quân-chánh, chia tập đội binh-thuyền hơn mười chiếc, gửi đánh trận ở Giang-Ninh, thẳng xông đến thành Thiên-bào, đánh luôn bảy đêm ngày, đột phá xông tiến mành đi trước quân-lính. Đến khi thành Giang-Ninh bị phá thì ngài vào thành trước, các quân đều phục ngài là người dũng-cảm, tôn lên làm Nam-kinh Đô-đốc. Ngài nghiêm sức quân-luật, không cho nhiều-loạn. Kế đó qua Tống-tư-lĩnh là Từ-thiện-Trình vào thành, tức thì ngài giao ấn Đô-đốc quân ra đồng ở Hoài-quan, dự bị phạt bắc, ngày đêm lo luyện tập sẵn

sang. Nam-kinh chánh-phủ dặng ngài làm Tống-chức các đội quân phạt bắc, chưa bao lâu Nam-Bắc thống nhất, ngài quyết ý muốn về vườn.

Ở đất Mãn đưng vài tháng, Viên-tông-thống được lệnh trao cho ngài làm Lục-quân-trung-tướng, lại gia hàm Thượng-tướng, triệu ngài về Kinh-sung chức Tống-thống-phủ-cao-dăng-quân-sự-cố-vấn. Song ngài đã giữ một cái quan-niệm « công-thành thân-thối » nên ngài dấn dầy-thếp lại xin cáo từ.

Lê-phủ-tông-thống lại điều cho ngài, khuyên ngài phải đi Bắc-kinh và nói rằng được lúc này nước nhà phải nếm, việc Mông-cổ ngày càng nguy-cấp, người ta trong lúc trắng-niên không nên ngồi đấy, xin ngài phải trở ra vì nước lập công, chứ bao giờ trong ngoài đều an thì mới có thể nghĩ vai gánh vác.

Điền-vấn ấy gửi đến làm cho trang anh hùng huyết chiến, hăm hồ vùng dậy, ngài bèn chớ đi hành lý, thẳng đến Bắc-kinh.

Đến nơi, ngài vào ra mắt Viên-tông-thống, bàn đến vấn-đề Mông-cổ thì ngài quyết ý giao chiến mà thôi. Ý-từ của Lão-Viên, cốt ở lung-lạt nhơn tài, muốn cho thiên-hạ anh-hùng đều vào trong gió mành, để vãn dặng những đấng mành muốn làm chớ không phải quyết ý ở sự đánh Mông-cổ. Đại-dụng Lâm-thuật-Khánh cũng là ý đó, không dè Lâm nói ra nhiều chớ trái tai, trước mặt tuy hoặc cãi, hoặc chịu, hoặc bỏ cuộc, chớ trong lòng mưu phiến sanh ghét bỏ.

VIÊN-HOÀNH

(Sau sẽ tiếp theo)

KIM-VÂN-KIỀU TÂN GIẢI

(Tiếp theo)

- 659: Nàng rằng: vưng biết ý chàng, Lời-lời châu-ngọc, hàng-hàng gấm thêu.
- 660: Hay-bèn lủ cũng nói thiều (1), Nổi què (2) nghĩ một hai đừu ngang-ngang.
- 661: Lòng còn gửi dăm mây hàng (3), Họa vãn xin hãy chịu chàng hôm nay.
- 662: Rằng: Sao nói lạ lùng thay, Nhàn kia chẳng phải cội này mà ra?
- 663: Nàng càng ú-đột thu-ba (4), Đượn-trường lúc ấy nghĩ mà buồn tanh.
- 664: Thiếp như hoa đã lìa nhành (5), Chàng như con bướm liện vánh chứt chơì.
- 665: Chứa xuân dành đã có nơi (6), Vãn ngày thôi chớ dài lời làm chi.
- 666: Sanh rằng: Từ thuở tương tri, Lòng riêng riêng những nặng vì nước non.
- 667: Trăm năm thanh cuộc vườn-tròn, Phải dò cho đến ngọn-nguồn lạch sông.

- 659: Thiều-Sanh làm thơ rồi Kiều lấy xem mà nói rằng: Tiệp-thiếp biết Lang-quân có lòng thương cho phận thiếp, lại lời đặc-đẻ, lời-lời châu-ngọc, chữ-chữ gấm thêu, thật văn-chương tao-nhã.
- 660: Là thì dầy hay đó thiếp cũng họa lại với chàng chơi cho vui, song lúc này buồn-bực nhớ quê-hương quá, nên nghĩ không ra câu chi tế cá.
- 661: Thiếp dặng như thương cha-mẹ, nên thiếp xin chịu lời để khi khác chớ hôm nay không họa đặng.
- 662: Thiều-Sanh nghe Kiều nói như cha-mẹ thì lấy làm lạ mà hỏi rằng: Vậy chớ gì-quần-chương phải là con của Từ-Bà đây hay sao?
- 663: Kiều nghe Thiều-Sanh hỏi như vậy, lại dầy lòng từ-đoan, trăm nói xot xa, ú-đột mấy liêu.
- 664: Kiều đáp rằng: Thiếp ngày nay như hoa đã lìa nhành, còn Lang-quân cũng như con bướm ném nhụy mà chơi, xin chớ hỏi làm chi cho thêm buồn dạ thiếp.
- 665: Phần Lang-quân duyền sắc-cảm đã sẵn, bề gia-thất an lạc, và lại ngày giờ Lang-quân gần-gũi với thiếp đây, cũng không lâu đặng, nên cũng chẳng nói chi cho dài, đã mất sự vui của Lang-quân, lại thêm buồn cho thiếp nữa.
- 666: Thiều-Sanh nghe Kiều trả lời như vậy bèn nói rằng: Từ lời biết quí-sởng đến nay, lòng tôi thăm nguyện kết nghĩa phụng loan, vậy duyền cá nước, duyền hoa mơn biếc càn cũng chẳng xa nhau.
- 667: Song muốn thanh cuộc vườn-tròn trăm năm cho vẹn, thì phải hỏi cho càn-càng tâm sự, cho hết ngọn-nguồn, chớ như kẻ vào vườn ra sau, thì có hỏi chi cho càn là.

(Sau sẽ tiếp theo)

LE-KHÀNH-SƠN.

Do anh Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng cho Kho Sách Xưa của Quán Ven Đường.

tiếng ông bình-phẩm nhân-vật xứ Bắc không dùng sự thiếp, nên không để để vậy, không sao trách ông được.

Em vẫn hiểu rằng nếu tập Duk-ky của ông Mỹ viết bằng quốc-văn t... thì không có chỗ chèn-lèn đ... nên tuy phải trách ông, mà không giận ông.

Nhưng đọc bài « Biết thẹn mới chữa mới chữa » tác-giả lại có ý lấy một truyện thường-tình mà gán nên cái ác-cảm người Nam với người Bắc.

Còn như tác-giả đã hạ độ khuyển em, thời cũng xin da lông tác-giả. Nhưng xin da lông tác-giả này em được đều gì mới thì hơn.

Khuyến ai nghĩ lại trước sau, Đông không mua nào chất sêu mà chỉ NGUYỄN-THỊ-NHUNG.

Cùng một giếng nôi VAI LỜI NGỒ CÙNG ÔNG TRƯƠNG-DUY-TOÀN

Độc báo « Trung-Lập » ngày 11-8-24, thấy ông nói trong bài « Tư cách nhà bình phẩm » có nhiều câu khiếm khuyết, e cho nhiều người nông nổi đọc bài cảm có không xét kỹ, tất sanh ra ác cảm cùng nhau.

Tôi viết bài này vì cảm tình, vì nghĩa-vụ, không có ý bênh vực ai, thiên-lịch về phương-diện nào, cảm ngọn bút công-bằng, bực-mạch vài lời ngay thẳng xin các bậc học-bach xét đoán.

Trong bài « Tư cách nhà bình phẩm » ông Toàn có ý bảo người Bắc khinh-ngạo người Nam, đã từ những mấy mươi năm về trước, chứ không phải gần nay.

Nhưng ông Quỳnh vì lời nói thật hay mất lòng, trung ngôn nghịch nhĩ, nên ông Toàn mới bảo người Bắc khinh-ngạo người Nam là thế đó!

Ông Toàn nói về lịch cho anh em đồng-chúng, chứ có ý chỉ là khinh-ngạo mà ông Toàn đã tưởng lầm đó!

Phẩm di du-lịch một xứ nào, muốn quan-sát nhân-vật phong-tục xứ ấy, vẫn-minh hay đăm-man, tất phải so sánh sự hanh-vĩ của phần nhiều người, hay là cái thói quen của một số ít; rồi ta suy xét cho kỹ-càng, nghĩ-luận cho

lành-tốt, bấy giờ sẽ hạ bút viết bài du-ky, mà cũng còn có nhiều chỗ khuyết-điểm, nhiều điều thiên-lệch thay.

Này, Hanoi là một chốn đê-dô, là một nơi lịch-sử tinh-hoa vầu-hiến hay nghìn năm còn phảng-phất ở nơi thành Thăng-Long; sự nghiệp anh-hùng còn lừng-lẫy nơi hồ Hoàn-Kiểm.

Hôm nay thấy Chánh-Tổng và chúng tôi thiếp cái tiệc muộn này trước là mừng thầy đồng vinh-tiàng, sau nữa tiễn biệt Thầy sẽ thiên bề trọng nhậm nơi khác.

Ông Toàn nói về lịch cho anh em đồng-chúng, chứ có ý chỉ là khinh-ngạo mà ông Toàn đã tưởng lầm đó!

Ông Toàn nói về lịch cho anh em đồng-chúng, chứ có ý chỉ là khinh-ngạo mà ông Toàn đã tưởng lầm đó!

Ông Toàn nói về lịch cho anh em đồng-chúng, chứ có ý chỉ là khinh-ngạo mà ông Toàn đã tưởng lầm đó!

Ông Toàn nói về lịch cho anh em đồng-chúng, chứ có ý chỉ là khinh-ngạo mà ông Toàn đã tưởng lầm đó!

Ông Toàn nói về lịch cho anh em đồng-chúng, chứ có ý chỉ là khinh-ngạo mà ông Toàn đã tưởng lầm đó!

Ông Toàn nói về lịch cho anh em đồng-chúng, chứ có ý chỉ là khinh-ngạo mà ông Toàn đã tưởng lầm đó!

H. DELPEYRAT KHÍ TRƯỚC LÀ HANG E. POURTOU SỐ NHÀ 33, 35, 37, 39 ĐƯỜNG AMIRAL DUPRÉ SAIGON RƯỢU CHẮC, RƯỢU MẠNH RƯỢU KHAI-VI, RƯỢU TIÊU-HÓA

Tiệc tiên-hành

Chiều thứ bảy nhằm ngày 9 Aout 1924 hồi 7 giờ tối, thầy Cai-tông Long-Thủy và Hương-chức làng Long-Điền có thiếp một tiệc mà dài thầy thông-dây-thếp là Monsieur Nguyễn-việt-Trọng mới dựng ăn lên và luôn dịp dâng tiễn biệt thầy, vì thầy sắp phải dời đi làm việc nơi khác.

Trong lúc ăn uống, chủ khách đàm đạo lấy làm vui-vẻ, lúc thì khen thầy biết giữ-gìn bổn-phận, làm việc hết sức siêng-năng cho nên ngày nay mới được ăn lên như vậy, thì người dự tiệc thầy đều vui-vẻ, lúc nhắc tới việc thầy sắp dời đi, anh em phải cách biệt, thì cả tiệc mỗi người đều tỏ ý buồn.

Hôm nay thấy Chánh-Tổng và chúng tôi thiếp cái tiệc muộn này trước là mừng thầy đồng vinh-tiàng, sau nữa tiễn biệt Thầy sẽ thiên bề trọng nhậm nơi khác.

Ông Toàn nói về lịch cho anh em đồng-chúng, chứ có ý chỉ là khinh-ngạo mà ông Toàn đã tưởng lầm đó!

Ông Toàn nói về lịch cho anh em đồng-chúng, chứ có ý chỉ là khinh-ngạo mà ông Toàn đã tưởng lầm đó!

Ông Toàn nói về lịch cho anh em đồng-chúng, chứ có ý chỉ là khinh-ngạo mà ông Toàn đã tưởng lầm đó!

Ông Toàn nói về lịch cho anh em đồng-chúng, chứ có ý chỉ là khinh-ngạo mà ông Toàn đã tưởng lầm đó!

Ông Toàn nói về lịch cho anh em đồng-chúng, chứ có ý chỉ là khinh-ngạo mà ông Toàn đã tưởng lầm đó!

Ông Toàn nói về lịch cho anh em đồng-chúng, chứ có ý chỉ là khinh-ngạo mà ông Toàn đã tưởng lầm đó!

Đông-Pháp thời-sự

Table with exchange rates for various banks and locations like Kho Nhà-nước, Ngân-hàng Đông-pháp, Ngân-hàng Hồng-kong, etc.

Table with exchange rates for various locations like Vinhlong, Gocong, Baixau, Bacliou, etc.

CHIẾC QUỐT VỎ TÌNH

Long Xuyên. -- Độc T. L. B. bữa 12 Aout, nơi mục thời-sự có đăng một bài tựa đề « Chiếu quốit vỏ tình » thì lấy làm bất bình cho kẻ đạo tình đố thù đấy.

Ông Toàn nói về lịch cho anh em đồng-chúng, chứ có ý chỉ là khinh-ngạo mà ông Toàn đã tưởng lầm đó!

Ông Toàn nói về lịch cho anh em đồng-chúng, chứ có ý chỉ là khinh-ngạo mà ông Toàn đã tưởng lầm đó!

Ông Toàn nói về lịch cho anh em đồng-chúng, chứ có ý chỉ là khinh-ngạo mà ông Toàn đã tưởng lầm đó!

Ông Toàn nói về lịch cho anh em đồng-chúng, chứ có ý chỉ là khinh-ngạo mà ông Toàn đã tưởng lầm đó!

Ông Toàn nói về lịch cho anh em đồng-chúng, chứ có ý chỉ là khinh-ngạo mà ông Toàn đã tưởng lầm đó!

Ông Toàn nói về lịch cho anh em đồng-chúng, chứ có ý chỉ là khinh-ngạo mà ông Toàn đã tưởng lầm đó!

Đông-Pháp thời-sự

Table with exchange rates for various banks and locations like Kho Nhà-nước, Ngân-hàng Đông-pháp, Ngân-hàng Hồng-kong, etc.

Table with exchange rates for various locations like Vinhlong, Gocong, Baixau, Bacliou, etc.

CHIẾC QUỐT VỎ TÌNH

Long Xuyên. -- Độc T. L. B. bữa 12 Aout, nơi mục thời-sự có đăng một bài tựa đề « Chiếu quốit vỏ tình » thì lấy làm bất bình cho kẻ đạo tình đố thù đấy.

Ông Toàn nói về lịch cho anh em đồng-chúng, chứ có ý chỉ là khinh-ngạo mà ông Toàn đã tưởng lầm đó!

Ông Toàn nói về lịch cho anh em đồng-chúng, chứ có ý chỉ là khinh-ngạo mà ông Toàn đã tưởng lầm đó!

Ông Toàn nói về lịch cho anh em đồng-chúng, chứ có ý chỉ là khinh-ngạo mà ông Toàn đã tưởng lầm đó!

Ông Toàn nói về lịch cho anh em đồng-chúng, chứ có ý chỉ là khinh-ngạo mà ông Toàn đã tưởng lầm đó!

Ông Toàn nói về lịch cho anh em đồng-chúng, chứ có ý chỉ là khinh-ngạo mà ông Toàn đã tưởng lầm đó!

Ông Toàn nói về lịch cho anh em đồng-chúng, chứ có ý chỉ là khinh-ngạo mà ông Toàn đã tưởng lầm đó!

Khản đen tốt đẹp

Nhiều Bombay - Nhiều Tàu và Bùn nhứt hạng giá mỗi khản... Có thể Bombay hạng nhứt... Khản kết từ 8 lớp đến 4 lớp thớt.

Ông Toàn nói về lịch cho anh em đồng-chúng, chứ có ý chỉ là khinh-ngạo mà ông Toàn đã tưởng lầm đó!

Đèn LÒA KIỂU MỚI

Đèn LÒA KIỂU MỚI... Ông Võ-văn-Thom vì da doan công việc nên giao trọn quyền Quản-lý trường Võ-Văn cho tôi.

Ông Toàn nói về lịch cho anh em đồng-chúng, chứ có ý chỉ là khinh-ngạo mà ông Toàn đã tưởng lầm đó!

Ông Toàn nói về lịch cho anh em đồng-chúng, chứ có ý chỉ là khinh-ngạo mà ông Toàn đã tưởng lầm đó!

Ông Toàn nói về lịch cho anh em đồng-chúng, chứ có ý chỉ là khinh-ngạo mà ông Toàn đã tưởng lầm đó!

Ông Toàn nói về lịch cho anh em đồng-chúng, chứ có ý chỉ là khinh-ngạo mà ông Toàn đã tưởng lầm đó!

Ông Toàn nói về lịch cho anh em đồng-chúng, chứ có ý chỉ là khinh-ngạo mà ông Toàn đã tưởng lầm đó!

HÒA-SANH

Hàng xe-hơi đưa bộ hành BENTRE-BATRI... Kính cùng quí Ông, quí Bà dựng rộ, hàng xe thơ và đưa bộ hành của tôi lập ra đã gần mười năm.

Ông Toàn nói về lịch cho anh em đồng-chúng, chứ có ý chỉ là khinh-ngạo mà ông Toàn đã tưởng lầm đó!

Ông Toàn nói về lịch cho anh em đồng-chúng, chứ có ý chỉ là khinh-ngạo mà ông Toàn đã tưởng lầm đó!

Ông Toàn nói về lịch cho anh em đồng-chúng, chứ có ý chỉ là khinh-ngạo mà ông Toàn đã tưởng lầm đó!

Ông Toàn nói về lịch cho anh em đồng-chúng, chứ có ý chỉ là khinh-ngạo mà ông Toàn đã tưởng lầm đó!

Ông Toàn nói về lịch cho anh em đồng-chúng, chứ có ý chỉ là khinh-ngạo mà ông Toàn đã tưởng lầm đó!

Ông Toàn nói về lịch cho anh em đồng-chúng, chứ có ý chỉ là khinh-ngạo mà ông Toàn đã tưởng lầm đó!

Ông Toàn nói về lịch cho anh em đồng-chúng, chứ có ý chỉ là khinh-ngạo mà ông Toàn đã tưởng lầm đó!

TRƯỜNG VÕ-VĂN

Ông Võ-văn-Thom vì da doan công việc nên giao trọn quyền Quản-lý trường Võ-Văn cho tôi.

Ông Toàn nói về lịch cho anh em đồng-chúng, chứ có ý chỉ là khinh-ngạo mà ông Toàn đã tưởng lầm đó!

Ông Toàn nói về lịch cho anh em đồng-chúng, chứ có ý chỉ là khinh-ngạo mà ông Toàn đã tưởng lầm đó!

Ông Toàn nói về lịch cho anh em đồng-chúng, chứ có ý chỉ là khinh-ngạo mà ông Toàn đã tưởng lầm đó!

Ông Toàn nói về lịch cho anh em đồng-chúng, chứ có ý chỉ là khinh-ngạo mà ông Toàn đã tưởng lầm đó!

Yết thị đầu giá

PROVINCE DE GIADINH AVIS D'ADJUDICATION... Lieu, date et heures de l'adjudication: Inspection de Giadinh le 4 Septembre 1924 à neuf heures du matin.

Ông Toàn nói về lịch cho anh em đồng-chúng, chứ có ý chỉ là khinh-ngạo mà ông Toàn đã tưởng lầm đó!

Ông Toàn nói về lịch cho anh em đồng-chúng, chứ có ý chỉ là khinh-ngạo mà ông Toàn đã tưởng lầm đó!

Ông Toàn nói về lịch cho anh em đồng-chúng, chứ có ý chỉ là khinh-ngạo mà ông Toàn đã tưởng lầm đó!

MUỐN BÁN

Một cái nhà máy nhỏ, chạy hơi, chum trấu, còn thiết tợ, chạy một ngày được 19,20 tấn gạo, nhà máy này ở tại Anhóa (Mytho).

Ông Toàn nói về lịch cho anh em đồng-chúng, chứ có ý chỉ là khinh-ngạo mà ông Toàn đã tưởng lầm đó!

Ông Toàn nói về lịch cho anh em đồng-chúng, chứ có ý chỉ là khinh-ngạo mà ông Toàn đã tưởng lầm đó!

Ông Toàn nói về lịch cho anh em đồng-chúng, chứ có ý chỉ là khinh-ngạo mà ông Toàn đã tưởng lầm đó!

Ông Toàn nói về lịch cho anh em đồng-chúng, chứ có ý chỉ là khinh-ngạo mà ông Toàn đã tưởng lầm đó!

DÁNH DÂY THÉP
Đề như vậy
NHỊ-THIÊN-DƯƠNG
Cholon

NHI-THIÊN-DUÔNG

ĐẠI DƯỢC PHÒNG

38, Rue de Canton, 38. - CHOLON

CÓ BAN CÁC THUỐC CAO, ĐƠN, HOÀN, TÁN VÀ CÁC THUỐC HIỆU NHƯ SAU NÀY

VỆ-SANH-DƯỢC-TỒU
Thuốc rượu của tiệm Nhị-Thiên-Dương...
SÂM-NHUNG-RỒI-NGUỒN-VỆ-SANH-HUỒN
Thuốc hươu này là một phương thuốc của Tiên-Thánh để lại...

thần tá sư chế luyện phải phép, lại dùng vị Bắc-Lạc-Nhung và nhơn sâm, thiết là đại bổ nguyên thần...
xin chur tôn hầy mua mà dùng theo thì mới biết rằng bổn Đường chọn Sâm-nhung và các thứ dược liệu hạng nhất mà chế luyện rất tinh-hảo...

trắng kiện, uống được nhiều rồi đầu thức cá đêm cũng không biết mỏi...
HỘ-ƯỚNG-THUỐC-NHƯ-NÀY-THÌ-PHẢI-CHƯ-ĐỒ-CHỒN-NƯỞNG-CÙNG-LÀ-ĐỒ-HÀNG-LÁNH-SÔNG-SÍT-ĐỀU-CHẴNG-NÊN-ĐN...

HỘ-ƯỚNG-THUỐC-NHƯ-NÀY-THÌ-PHẢI-CHƯ-ĐỒ-CHỒN-NƯỞNG-CÙNG-LÀ-ĐỒ-HÀNG-LÁNH-SÔNG-SÍT-ĐỀU-CHẴNG-NÊN-ĐN...
HỘP-KIỆN-MỖI-HỘP-1-HOÀN-LỚN
HỘP-KIỆN-HAI-HOÀN-NHỎ...
HỘP-KIỆN-4-HOÀN-NHỎ...
HỘP-CÂY-MUN-2-HOÀN-NHỎ...
HỘP-CÂY-MUN-4-HOÀN-NHỎ...

đủ châu cương nhữn, chỉ như đơn-bà có thái mà uống thuốc này thì lại dặng an thái bảo sản, chứng sanh con ra lại dặng mạnh mẽ nữa, ấy là một phương thuốc rất hay, để trị các chứng bệnh đơn-bà hiệu nghiệm như thần đó...
1° Đường-kính hoặc trời, hoặc sực, hoặc ít, hoặc nhiều;
2° Bạch-dái, Bạch-dám, ra hoai không dứt;
3° Đường-kính hoặc vàng dợt, hoặc đen lăm;
4° Khí huyết đều hư, đường-kính không có;
5° Hoại đường-kính ra nhiều quai như muốn làm băng;
6° Đường-kính đi nghịch, sanh ra thổ huyết, trong bụng thì đau;
7° Thần thổ chẳng yên, xây-xâm mặt mày, ăn uống không tiêu;
8° Đau lưng, mỏi cẳng, vàng mắt, óm gầy;
9° Thái động chẳng yên, trong bụng đau hoai;
10° Đờ rừ ở huyết mà đau, hoặc là nhao không ra.

BÁNH CAM TÍCH
Tại nhà thuốc Nhị-Thiên-Dương, Ông Lương-Y VI-TẾ-SANH, chọn các thứ thượng hảo dược-liệu mà bào chế ra như bánh, mứt ngon ngọt, để cho con nít ăn trừ các chứng cam-tích, rất trúng hay lắm.
Thường con nít hay có sanh trùng lồi, nước da vàng, óm yếu, bụng nổi gân xanh, đau bụng, làm biếng ăn, hoặc tiêu ra bọt;
Các chứng nói trên đây đều là bởi mang chứng cam-tích mà ra.
Vậy nên làm thứ bánh này để cho những con nít và người lớn ăn có ích lắm, có trúng lồi thì nó tiêu ra, như không có trúng lồi, mà thường ăn bánh này, mạnh tý-vị, da thịt căng tươi, nếu ăn dặng lâu chứng nào, thì càng ngày càng mập.
Chư-vị có mua thì hầy nhìn cho chắc cái nhãn Ông-phật hiệu NHỊ-THIÊN-DUÔNG, mới phải là thứ thiệt, kẻo làm thứ giả ăn vào thêm bệnh.
GIẤ LÀ:
Mỗi gói mười bánh... 0 \$ 10
Mỗi hộp 100 bánh... 0 \$ 90

HOTEL D'ANNAM
Nam-Việt-Khách-Lầu
87 & 89, Boulevard Charner
Đường Kinh-Lực, gần ngã tư Thủ-Thị

FABRIQUE DE GASQUES FANTAISIE
Vente en gros et détail
GRAVURE
MÉTALUX
MAIRBRE
TIỆM LÀM NÓN ĐỒ CÁC THỨ
Đồ sứ và đồ sứ vẽ hoa

NGUYỄN-VĂN-BÁU
ÉPICERIE
129, Rue d'Espagne, 129 SAIGON
BÁN SỈ VÀ BÁN LẺ
Tiệm tôi khai trương đã hơn mười năm, buôn bán các hàng và nhiều hàng đại sỉ và lẻ, giá bán cũng nói hơn các nơi.

Huê phương lầu
PHOTOGRAPHIE ET GRANDISSIMENTS
244 Rue des Marins Cholon
Tiệm chụp hình Huê-Phương-Lầu này mở ra đã được người ta khen ngợi, chú qui vị đẹp chụp hình rất đẹp, thay đổi biệt tưng, chẳng có tiệm nào bì kịp.

TIỆM BÁN HÀNG BẮC
Đường Paul Blanchy số 11 và 13, gần nhà máy nước lạnh. - SAIGON
Kính trình quí ông, quí bà dặng rõ, bản tiệm mới nhận được nhiều món hàng ngoài Bắc gửi về như sau này:
Đồ dặng: Các kiểu lưu chơn, lưu mào tre, chân đèn, lục bình cầm bông và chậu trồng kiêu vân vân...
Đồ cần và đồ chạm làm bằng gỗ gõ đỏ: Sập cần và chạm, tủ thờ và tủ đồ salon, các thứ liên cần giải và ván, bình phong, thố bình, hoành, và khay, cùng các thứ ghế Salon ngồi chơi trợn bộ (1 bản, 2 tràng kỷ và 4 ghế, và thứ ghế salon thường (1 bản và ghế).
Đồ làm theo kiểu kim thời và thanh nhã.
Đồ thêu: Giời giường, nệm bàn, tranh, áo gối và các thứ đồ chưng trong nhà làm rất tỉn sảo và bán giá hạ hơn các tiệm khác.

Như quí ông, quí bà ở Lục-Châu có vẻ chơi Salon xin mời các ngày quá bộ lại coi, như muốn mua hoặc đặt bản tiệm, đã sẵn có đồ kiêu, và xin mời lòng tiếp rước.
Ông nhân kính cáo.
PHÙNG-VĂN-XUÂN.

MAISON TAC-LY
TRAN-THOAI, Propriétaire
97, 99 Boulevard-Charner 97, 99 SAIGON
Horlogerie - Quincallerie
Fourniture de toutes les matières grasses Lampistrie à pétrole, essence, à acétylène et à électricité
Disques et Machines Phonographiques
COMMISSION, IMPORTATION ET EXPORTATION

TRAN-LONG
TIỆM ĐÓNG GIẾ MÁY
ROTINER
Réparation des Raquettes
Rue Turc n° 18 SAIGON
Tiệm tôi lập ra đã hơn 17 năm rồi, rộng có một nghề làm giế máy theo kiểu Hồng-kong, ghê dài, ghê dĩa, ghê ngòi, lớn có nhỏ có, đồ thước, đồ dặng rất khéo rất đẹp, có sửa mọi máy, đồ đánh trái lừng; giá rẻ hơn các tiệm khác. Xì-lết-vi dĩa chơi, tất cả hàng đẹp cả.

GIẤY ĐẸP BẮC-KY
Có tiệm đóng tại Hà Nội
Kiểu khéo, chữ rõ, màu sắc đẹp
Đã sẵn và tại tiệm: TRAN-QUANG-XUÂN (Đã mở mới), 108 Đường d'Espagne Saigon.
Có bán: Mìn nỉ, mền bông, khăn, áo may, đồng hồ, đồ Aluminium, ghế Thonet thiết, giấy sên và các đồ tạp hóa vân vân, mua thặng các đồ bên Pháp-quốc, giá nhự.

TIỆM CHỤP HÌNH HUÊ-PHƯƠNG-LẦU
Tiệm chụp hình Huê-Phương-Lầu này mở ra đã được người ta khen ngợi, chú qui vị đẹp chụp hình rất đẹp, thay đổi biệt tưng, chẳng có tiệm nào bì kịp.

TIỂU-THUYẾT
SỬ-CHÁNH-TÂM
HÀM OAN
Tác-giá:
NGUYỄN-TRẦN-CHÂU
TỰ NGŨ-LANG (Rachgia)
XXXIII
(Tiếp theo)
Bây giờ đơn thân ở xứ lạ không con cháu biết cũng ai nương cậy và nương giã-tải.
Ông luôn những ưu tư than thở một mình, đến khuya mới trự như lại lên tiếng nói rằng: Ở phải, bây giờ ta mới nhớ lại, anh ta là Sử-chánh-Minh khi trước còn làm quan trấn thủ ở Bentre, sau nghe lai trệ-l về ẩn dật tỉnh Rachgia, có một đứa con trai

tên là Sử-chánh-Tâm. Năm ngoài nghe đồn anh đã tạ thế, con thằng Tâm bị chôn lao tù, việc ấy chơn giả chưa tường. Tự thì chỉ từ, bđ âm lạnh thú nào? còn ở đó hay chăng?
Vậy nay ta phải viết thư sai người nhà ghé lên Rachgia dò tin tức gia-quyền của anh Phủ cho rõ âm hao. Như anh biết quá vắn, con Chánh-Tâm đã khỏi chôn lao tù, hoặc không có bị như lời thiên-hạ đồn huyện đó thì ta dạy rước nó xuống đây nhưng hết gia-tải cho nó dặng nó lãnh phần tổng táng cũng lo việc đem quây còn hơn để cho ngoài nhơn chẳng công chỉ mà dặng hưởng.
Tinh rồi rang ngay viết thư niêm phong kỹ lưỡng giao cho kẻ tầm phác đến báo mọi điều kiện và cho tin cậy cho phủ ngài ghé lên Rachgia thăm dò tin tức của Chánh-Tâm. Cách vài ngày ghé lên tới Rachgia, chủ ghê T m nhà Chánh-Tâm mà hỏi thăm. Lúc đó công táng đã xong ở sau vườn nghe gia đình nói có người lạ mặt kiếm đến

vội và chạy ra thấy một người dờn ông trạc ngoài tứ-tuần thuở nay chưa từng gặp mặt, mới bước lại hỏi rằng: Chào chú, chú quê quán há phân? chẳng hay đến đây có việc chi chăng?
Người kia đáp: Tôi người ở Camau đến đây cũng có việc trọng, mà cậu có phải là Sử-chánh-Tâm con quan cựu Tri-phủ chăng?
- Phải tôi đây, có việc gì hãy phân cho tôi nghe.
Người họ nghe nói liền mồm thò trong tay trao ra, Chánh-Tâm tiếp lấy coi rồi mới tưởng sự thật, tỏ đầu-bi ni liền nói với người đó rằng: bấy lâu cách một chú tôi không biết chắc ở nơi nào nên nay mang trong mình mà tôi chẳng hay thiệt tới rất lời. Vậy xin mời chú vào nhà năm nghỉ và dùng cơm luôn, để chờ tôi bữa mai huyện đương tôi coi người dạy là nào. Nói rồi liền bước ra hậu vườn kính tỏ việc ấy cho Sử-phu-nhơn cùng nhạ-nhơn hay và mồm thò đưa ra. Sử-phu-nhơn tiếp lấy coi rồi chớp miệng than

đãi và thốt rằng: Mười mấy năm cách biệt không rõ mặt còn, nay dặng tin chú mới hay. Thời còn bấy lớp tức sữa soạn ghê cũ đi xuống dưới coi cũng bệnh cũ chỉ con thỏ nào. Như nhệ và liệu bử-chử về đây được thì con nói với chú con bán hết nhà cũ đưa đi đặt rồi về trên nhà cũ để bử-ử uống thuốc cũng có người phụng dưỡng, chứ ở dưới từ có về làm lý, thuốc men cơm nước ai hầu sang sóc cho. Nói rồi dạy lại hỏi Trần-Thị coi có đánh lòng cho phép Chánh-Tâm đi không? Trần-Thị đáp: Ấy là việc bửn phận của nó, nó phải đi mới được.
Sử-phu-nhơn thấy chú sự bằng lòng thì liền dạy công-tử coi sửa soạn đi cho kiếp và cho Sử-Đông theo có hạn. Chẳng hề từ chối hai mẹ và hai vợ nội ngày đó xuất hành Thuận buồm xuôi gió ghê chạy một ngày một đêm tới Camau.
Nói về Sử-chánh-Dật cho ghé đi rước Chánh-Tâm đến sau căn lịnh trấn trị, thuốc đồng như uống nước

không dục giảm chi hết, mỗi ngày trông lom lóm, không thấy tin tức gì cả thì ngã lòng rưng rưng, chầu chột không thấy mặt cháu, sự nghiệp này sẽ về kờ khác hưởng. Mãng đương than thở bỗng thấy người sai đi thơ về lại có hai gá nào là mặt theo sau. Vì lúc người cùng Sử-tri-phủ cách biệt đến nay đã mười mấy thu dư. Sử-chánh-Tâm thì còn nhớ nên người không nhớ mặt. Còn công-tử cũng chẳng biết người. Mới hỏi người đó có gặp gia-quyền của Sử-tri-phủ chăng?
- Thừa người đứng trước đây là Sử-công-tử, còn gá đứng sau là người đi theo công-tử đó.
- Thiệt vậy sao?
(Sau sẽ tiếp theo)

CHANG-VE-ON ĐI TRƯỜNG-LAM
THỢ BÀN KIẾN CHUYÊN-MÔN
201, Đường Marina. - CHOLON
Có sẵn đồ đồ khỉ cụ theo kiêu thời. Có đủ thứ kiêu thưng hảo và gọn thưng hảo.
CÓ CÁC PHẦN THƯỞNG
1° Giấy tốt để ngày 23 acot 1920 của quan đốc-tơ Dejean cựu Quận-lý Nhà-thượng Đàng-dắt Saigon cho.
2° Bằng cấp để ngày 26 acot 1921, của ông Quenel cựu Thống-đốc Nam kỳ ban cho.
3° Bằng cấp để ngày 26 octobre 1921, của ông Herzog Maurice, cựu Đàng-lý Phòng-thương-mại Saigon.
4° Giấy tốt để ngày 13 Février 1922 của quan Đốc-tơ Casaux, Quận-lý trường Y-việq Hanoi.
5° Miết-dai vàng và bằng-cấp mề-dai, Cao-môn Long-bộ lĩnh để ngày 15 Avril 1923, của Đức vua Cao-môn ban cho.